

BEMUTATKOZUNK

Én nem bánám, ha néha-néha meglátogatna a Szomorúság. Mondjuk, havonta egyszer. Vagy inkább félévenként. Elüldögélhetne itt. Még be is sötétítenék a kedvéért. Összehúznám magam. És sajogna, sajogna a szívem.

De hogy mindennap eljön! Na nem, azt már mégsem! Hogy felidézze minden: egy ferde tekintet, egy régi tárgy, egy poros fénykép, a szélfújta levelek, az eső, az eldübörgő vonatok zaja. Na nem! Alig merek már kinézni az ablakon. Ott szokott előbukkanni a Szomorúság, a faluvégi dombhát mögül. Hű, komor ám, sötétbarna! Lép egyet, s már a Ráday-kastély tetején van, még egyet, s már itt áll a vasúti kocsma udvarán; s mi neki onnan az én ablakom! Semmi. Már kopog. „Dehogyan eresztlek - gondolom -, dehogy!” Törődik is vele! Átszivárog az ablaküvegen, betelepszik a szobámba. A fekete feketébb lesz tőle, a barna barnább, a pirosok kialusznak, elszürkülnek a sárgák, megfakulnak a kékek, a zöldek, mint a hamu. Reménykedem mindig, hogy nem hozzám jön. Annyian laknak errefelé... És már kopog is, kopp... kopp.

Ma is elég bánatosan kelt fel a nap. „Rossz jel, hű, de rossz jel!” - gondoltam. Nézek a dombhát felé... Akár ne is mondjam: ott komorlott, gomolygott, nőtt, nődögélt. Jött. Kapkodtam a fejem, menekültem volna. De hova?

Az meg ott már lépni készült. Na, néztem riadtan, mindjárt a Ráday-kastély tetején lesz.

S ebben a pillanatban csöngettek. Nagyon vidáman szólt a csengő. Mert az én csengőm tud vidáman szólni, kétségbeesetten, egykedvűen. Aszerint, hogy éppen ki nyomja kint a gombot. Ugrottam, tártam az ajtót. Na, mondhatom! Még az állam is leesett. Egy macskaforma kis figura állt az ajtóban, fekete kalapban, piros ingben, farmernadrágban, a lábán ormótlan bakancs lotyogott-kotyogott. Már nyitottam a számat, hogy ilyesfélét mondjak: „Kicsoda ön, uram, és mit akar?” - de nem jutott rá idő, mert az ott kint rám kiáltott:

- Fussunk!

Eszembe jutott rögtön a Szomorúság. Hej, lehet, hogy már ott kipeg-kopog az ablakomon! Nosza, neki a lépcsőháznak! Ropogott a cipőnk talpa, mint a géppuska, a fordulóknál meg csisz-csosz, csisszent-csosszant, aztán megint ripp-ropp, klipi-klapi... De a második fordulónál észbe kaptam. Megálltam.

- Hiába futunk. Úgyis elkap.

Megállt a nagy bakancsú, és szelíden rám nézett.

- Mikkamakka vagyok - mondta. - Hallottál már rólam?

- Még nem.

- Akkor most majd hallasz - hadarta. - Fussunk!

Most már nem aggályoskodtam. Futottam. Ha egyszer Mikkamakának hívják, nem lehet akárki. Futottunk végig a falun, ahogy a lábunk bírta. A szembejövőknél kikerekedett a szemük láttunkra. Nicsak, itt fut egy medveforma férfi meg egy gyerekforma macska! Ettől elnevettek magukat. A nevetés ránk is ránk ragadt, a réten már nevetve futottunk.

- Az ott a Négyszögletű Kerek Erdő - mutatott előre Mikkamakka, s tudtam, ha benn leszünk a fák közt, már meg vagyok mentve.

Bent az erdőben aztán kiszuszogtuk magunkat, s megfordultunk. Lássuk csak, hol az a Szomorúság! Ott volt mögöttünk. De már oszladozott, foszladozott, sápadozott, halványodott. Eloszlott lassacskán, mint a köd.

- Köszönöm! - mondtam Mikkamakának.

- Ne köszönd - nevetett Mikkamakka -, ez a dolgom. Most egy pár napig itt laksz velünk a tisztáson, s meglátod, utána nem lesz semmi baj.

- Mi az, hogy veletek? Kikkel? - kérdeztem, miközben elindultunk egy ösvényen az erdő belseje felé.

- Jó társaság, ne félj! - mondta Mikkamakka: - Elsőnek ott van mindjárt Bruckner Szigfrid.

- Az kicsoda?

- Hej, micsoda nagy hírű oroszlán volt! - nézett rám Mikkamakka. - Nem hallottál róla? Artista, főzsonglőr, bűvész, bohóc, balett-táncos. Versengtek érte a cirkuszok.

- Aztán?

- Aztán? - mormogott Mikkamakka. - Aztán megöregedett. Meglassult, meggörbedt, meggyengült. Csak a nagy hangja maradt a régi.

- Nagyhangú?

- Az, az, nagyhangú. De bárcsak mindenki úgy lenne nagyhangú, ahogy ő! Majd meglátod.

- Hogy került ide?

- Öreg volt, nem kellett már senkinek. Rá se néztek a cirkuszigazgatók. „Mit akar ez a kivénhedt fráter?!” - azt kérdezték. Ő meg szomorkodott, csavargott, kujtorgott. Egy szép este kint ült a város szélén, potyogtak a könnyei.

- S akkor jöttél te - mondtam.

- Igen - nézett rám Mikkamakka -, mondtam már, hogy ez a dolgom. Jöttem, és elhívtam ide a Négyszögletű Kerek Erdőbe. Azóta is itt él.

- Kettesben veled.

- Dehogy kettesben. Itt él Ló Szerafin is, a kék paripa. Ő, tudod, kéknek született. Ami nem csoda, mert Ló Szerafin lócsoda. Vagyis hogy csodaló. Csakhogy az emberek nem hisznek a csodákban, a kék lovakban meg még kevésbé. Mosták, dörzsölték, szappanozták, sikálták szegény Ló Szerafint. Persze kék maradt. Erre befestették szürkére, pejre, feketére, sárgára. De egykettőre levedlette a festett szőrt, és újra kéken ragyogott. Akkor aztán minden kezdődött előlről. Majd náthát kapott szegény Ló Szerafin a sok mosdatástól. Megszökött hát, s nekivágott a világnak. Bujkált, vándorolt, igen szomorú volt.

- S akkor jöttél te.

- Igen - mondta gyorsan Mikkamakka. - Meg aztán itt lakik Aromo is.

- Hát ő?

- Aromo nyúl. Ugrifüles, nagyeszű. Úgy is hívjuk: fékezhetetlen agyvelejű. Ő meg, tudod, kint lakott a mezőn. Szabad foglalkozású nyúl volt. Káposztaszakértő. Egyszer hoz ám neki a postás egy levelet. Azonnal jelenjék meg itt meg itt, ekkor és ekkor, mert köteles elvégezni a nyúlfutás-tanfolyamot. El is ment szegény. Egy nagy épületre ki volt írva, hogy Nyúlfutást Oktató Főtanfolyam. Oda kellett mennie. Egy bizottság elé vezették. Kövér, pirosposzsgás urak ültek a bizottságban. Aromo éppen mondani akarta, hogy minek tanulja ő a nyúlfutást, amikor... de a főkövér már rá is reccsent: „Na, fusson egy kört!” Aromo futott. „Rettenetes! - sopánkodtak a bizottság tagjai. - Hogy dobálja a farát, micsoda rossz lábtartás, ezt a gyenge technikát!” Aromo megint mondani akarta, hogy hiszen ő nyúl, de nem engedték szóhoz jutni. Heteken át gyakoroltatták. Nyúlfutásra oktatták a kövérek. De igen elégedetlenek voltak vele. Ilyen rossz tanulójuk még sose volt, ingatták a fejüket, és három hét múlva előhoztak egy teknősbékát. „Na, mutasd meg neki!” - mondták, s a teknősbéka fél nap alatt végigcsoszogott a kerten. „Na, látod, ez az! - mondták a kövérek Aromónak. - Ez az igazi nyúlfutás. Látod, milyen szépen ingatja a fejét, milyen kecsesen rakja a lábát?! Igaz, a gyorsaságát még icipicit fejleszteni kell, de akkor is így fut egy igazi nyúl.” Aromo igen mérges lett, azt se mondta fapapucs, csak zsupsz! átugrott

a kerítésen, és uzsgyi neki, vesd el magad! Isten veled, nyúlfutásra oktató tanfolyam! A kövérek meg: „Utána, utána, hiszen még nem tud rendesen futni, fogják meg!” De mire kettőt léptek, Aromo farkincája végét se látták. Nosza, vérebeket eresztettek utána. Így találkoztam Aromóval. Futott, mint a nyúl, nyomában a vérebek.

- S azóta ő is itt él.

- Ő is - bólintott Mikkamakka. - Meg itt él Vacskamati is. Olyasféle szerzet, mint én - nevetett rám a macskaforma képével. - Bent élt a városban, igen szerette mindenki... csakhogy...

- Csakhogy?

- Kicsit szeleburdi.

- Az igazán nem nagy baj - mondtam.

Mikkamakka elgondolkodott.

- Nem nagy. Bizonyos körülmények között nem nagy - mondta kis hallgatás után. - Na várj, elmondok egy esetet. Volt ennek a Vacskamatinak egy nagyon jó barátja, egy kisiú. Megbeszélték, hogy délután elmennek moziba. A kisiú nagyon boldog volt, a megbeszélte találkozóra pontosan megérkezett, még két fagylaltot is vett, egyet magának, egyet Vacskamatinak. Múlt az idő, a kisiú álldogált a sarkon, a saját fagylaltját elnyalogatta, a másik kezében meg szorongatta Vacskamatiét. De Vacskamati csak nem jött. A fagylalt már olvadozni kezdett, csöpögött az aszfaltra. De Vacskamati csak nem jött. Elolvadt a fagylalt, már csak a lucskos tölcsért szorongatta a kisiú, de Vacskamati csak nem jött. Mert mi történt? Elindult ugyan Vacskamati a találkozóra, de útközben találkozott egy másik barátjával, aki éppen a Vidám Parkba igyekezett. „Jaj de jó - kiáltotta Vacskamati -, megyek veled!” A kisiút azon nyomban el is felejtette. Bementek a Vidám Parkba, hullámvasutaztak, gokartoztak, virslit ettek, táncikáltak, s egyszer csak az óriáskerék tetején Vacskamatinak eszébe jut a kisiú. „Jaj!” - kiáltja, és már ugrik is ki, majd a lábát töri, és fut a megbeszélte helyre. A másik barátja meg nem tudja, mit gondoljon, ő is kiugrik az óriáskerékből, de akkorra Vacskamati már eltűnt a tömegben. Nagyon elszomorodott a másik barátja. Igen nehéz lett a szíve. Vacskamati meg fut a sarokra, de a kisiú már nincs ott, csak egy szétmázolódott fagylaltpacni az aszfalton. Igen elkeseredett Vacskamati, hogy ő most ekkora bánatot okozott a kisiúnak is meg a másik barátjának is. Hazament, sírdogált, rídogált. Aztán másnap kezdődött minden előlről. Nem múlt el nap, hogy bánatot ne okozott volna valakinek a szeleburdiságával. De legfőképpen magának, mert minden este keservesen megbánta, amit aznap rosszul csinált, és sírdogált odahaza. Akkor aztán...

- Becsöngettél hozzá - mondtam.

- Be - bólintott Mikkamakka. - Elhoztam ide.

- Most is olyan szeleburdi?

- Most is - mondta Mikkamakka -, de azért majd megszereted. Mi is szeretjük mindannyian. Még Nagy Zoárd is szereti.

- Az kicsoda?

- Nagy Zoárd a lépkedő fenyőfa.

- Tud menni?!

- Tud. Azt kérte annak idején egy tündértől, hogy engedje őt vándorolni. Nem akar örökké egy sziklás hegyoldalban állni egy tölgy meg egy bükk szomszédságában, örökké ugyanazt a völgyet nézni, ugyanazt a folyót. „Pedig nincs annál szebb - mondta neki a tündér -, mint háromszáz évig nézni egy völgyet. Egy percig nézni nem érdemes, húsz év nagyon kevés rá, de háromszáz év... az igen!” De Nagy Zoárdnak aztán beszélhetett! „Jól van - mondta a tündér - mehetsz!” Na, el is indult Nagy Zoárd. Megjárta a sivatag homokját, a tengerek partjait, szigeteken járt, délszaki földeken, jéghideg északon. Talán nincs is olyan hely, ahol Nagy Zoárd ne járt volna. Igen ám, csak hogy egyszer elkezdett sajogni a szíve. Újra látni szerette volna a völgyet, a folyót, szeretett volna elbeszélgetni a tölgygel és a bükkal. Fogta magát, hazament. Van lába, megtehetette. Otthon aztán úgy érezte, hogy ez nem ugyanaz a völgy, nem ugyanaz a folyó, s a tölgy se meg a bükk se ugyanaz. „Ez nem ugyanaz a hely, ahol születtem!” - kiáltotta, és nekivágott a világnak, hogy megkeresse azt a völgyet, azt a folyót, azt a bükköt és azt a tölgyet. Járt, járt körbe a világban örökké, szakadatlan. De hogy találta volna meg, amit keresett?! Belefáradt, elszomorodott.

- És akkor találkoztatok.

- Igen - mondta Mikkamakka -, találkoztunk.

- Köztetek jól érzi magát? - kérdeztem.

- Járákálhat kedvére, álldogálhat kedvére - mondta Mikkamakka. - Lehet, hogy néha elvágódik.

- Miért nem megy akkor el?

Mikkamakka elmosolyodott.

- Mert tudja, hogy szükségünk van rá. Karácsonykor feldíszítjük, gyertyákat teszünk rá. Ha elmenne, ki lenne akkor a karácsonyfánk? S boldog ám ő is a gyertyáival meg a díszeivel, csak látnád!

- Talán egyszer meglátom - mondtam.

- Lehetséges - bólintott Mikkamakka, és kicsit abbahagyta a beszédet, mert éppen hegyre kapaszkodtunk. Csak fönn a csúcson szólalt meg újra. - És velünk van Szörnyeteg Lajos is.

- Szörnyeteg? - csodálkoztam. - Annyira csúf?

- Hát nem valami nagy szépség, az biztos - mondta Mikkamakka. - De csúfnak se csúf. Mondjuk inkább csúnyácska. Meg hát... - elhallgatott.

- Meg hát?

- Nem is egy lángész. Tudod, olyasféle, aki egy hétig is eltöpreng azon a kacifántos kérdésen, hogy mennyi kettő meg kettő. És egy hét töprengés után nagy boldogan kisüti, hogy öt. Na de ha arról van szó, hogy éhes vagy, és Szörnyeteg Lajosnak egy darab kenyér van a kezében, szemvillanás alatt megfelelze veled. Ha valami bajod van, mindenkinél hamarabb észreveszi, és mindenkinél hamarabb próbál segíteni. Úgy is hívjuk: a legjobb szívű behemót.

- S ő hogy került ide?

- Tudod, milyenek az emberek. Mást se tettek, csak nevték szegény Lajost. Járatták vele a bolondját. Elküldték a patikába velő csontért. A henteshez meg aszpirinért. És ő meg ment, segíteni akart. Gondolhatod, mekkorákat nevettek rajta. Egyszer igen éhes volt, és meglátott egy böhöm embert. A böhöm ember nagy szelet húsokat evett kenyérrel meg kovászos uborkával. A kovászos uborkát igen szereti Szörnyeteg Lajos. Jó messziről, vágyakozva nézett a böhöm ember felé. Az meg odakiáltott neki: „Látom, éhes vagy! Szaladj el, hozzál nekem fából vaskarikát, és akkor kapsz a húsból meg az uborkából. Kenyeret is kapsz!” Lajos már futott is. Majd csak megleli valahol azt a fából vaskarikát. Ami nincs is.

- És meglelte?

- Meg - bólintott Mikkamakka. - Mert találkozott velem.

- Azóta itt lakik a Négyszögletű Kerek Erdőben - mondtam.

- Itt - folytatta Mikkamakka -, akárcsak Dömdödöm.

- Kicsoda?

- Dömdödöm. Azért nevezzük így, mert csak annyit tud mondani: dömdödöm.

- Semmi mást?

- Semmit. De azért nagyon jól megértjük, akármit is akar mondani. Néhány nap alatt te is megérted.

- Ő meg, ugye, azért jött ide, mert odakint senki se értette meg, és ki is nevték - mondtam.

- Lehet - válaszolta Mikkamakka -, magam sem tudom pontosan. De Aromo, a fékezhetetlen agyvelejű nyúl azt állítja, hogy Dömdödöm tudna beszélni, csak nem akar.

- És miért nem?

- Aromo úgy meséli, hogy Dömdödöm egyszer nagyon megszeretett valakit. Igen megörült, te is tudod, mennyire megörül az ember annak, ha megszeret valakit. El is indult Dömdödöm, hogy majd odaáll az elé a valaki elé, és azt mondja: szeretlek. Igen ám, de útközben látott két asszonyt. Éppen azt mondta az egyik a másiknak: „Én igazán szeretem magukat, de ha még egyszer átjön a tyúkjuk a kertembe!...” Mi az hogy „de ha még egyszer” - gondolkozott Dömdödöm -, akkor már nem fogja szeretni? Aztán jobban odanézett, s akkor ismerte meg a két asszonyt. Világéletükben gyűlöltek egymást. „Ejha!” - mondta Dömdödöm, és odaért a templomtérre. Ott éppen egy zsinóros zekés poroszló püfölt egy rongyos gyereket. „Én szeretem az embereket - ordította a poroszló, és zitty! a somfa pálcával -, de azt nem tűrhetem...!” - óbégatta a poroszló, és zutty! a somfa pálcával. „Már megint ez a szó, már megint ez a szeretni szó!” - mormogott Dömdödöm, és elgáncsolta a poroszlót, s amíg őkelme feltápászkodott, ő is meg a rongyos gyerek is kerekét oldott. S úgy futás közben fülébe jut egy beszélgetésfoszlány. Egy fiú éppen azt mondja a másiknak: „Én a világon a legjobban a pirított tökmagot szeretem.” Erre már igazán elkeseredett Dömdödöm, de ez nem volt elég, mert akkor meghallotta, ahogy a ligetben egy lány azt mondja egy fiúnak: „Én igazán szeretlek.” „Mi az hogy igazán?! - háborgott magában Dömdödöm. - Akkor talán olyan is van, hogy nem igazán? Ha nem igazán, akkor az már nem is szeretet. S ha szereti, akkor miért kell hozzá az az igazán? Vagy szeret valakit az ember, vagy sem.” S akkor elgondolkozott ezen a szeretni szón. Mit is jelent igazából? Mit jelentett annak az asszonynak a szájából? Mit a poroszlóéból? Mit a tökmegevő fiúéból, és mit a ligetbeli lányéból? Mit? De már akkor oda is ért ahhoz, akit megszeretett. Megállt előtte, rápillantott, és azt mondta: „Dömdödöm.” Azóta se hajlandó mást mondani, csak ennyit, hogy dömdödöm.

- És akinek azt mondta, hogy dömdödöm, megértette őt? - kérdeztem.

- Egészen bizonyos lehetsz benne - mondta Mikkamakka -, ámbár könnyen meglehet, hogy ezt a történetet Aromo találta ki, és Dömdödöm tényleg nem tud mást mondani, csak azt, hogy dömdödöm.

- Már tudom is, hogy kinek mondta - csillant fel a szemem, de Mikkamakka nem válaszolt. Előremutatott.

- Odanézz! Ott vannak.

Bizony ott voltak valahányan. Futottak elénk. „Isten hozott benneteket!” - kiabálták. Ölelgettek engem is, mintha ezer éve köztük laktam volna. Egyszer csak a nagy lármában hozzám fordult Mikkamakka.

- Akartál valamit mondani?

- Csak azt akarom... csak annyit akarok - dadogtam a hirtelen felzengő csendben -, hogy dömdödöm.